

Befejezetlen szimfónia – emlékezés Vukán Györgyre

Lapzártánk előtt néhány nappal érkezett a tragikus és felfoghatatlan hír: váratlanul elhunyt Vukán György Kossuth-, Liszt Ferenc- és Erkel Ferenc-díjas zongoraművész. A hozzá legközelebb álló pályatársak közül kértük évtizedes duó- és triópartnereit, hogy emlékezzenek Gyurira.

➔ Gramofon

Egy olyan társat veszítettem el, aki nemcsak jó barát, hanem fantasztikus muzsikos is volt. A klasszikus zenével, a jazzel és az improvizáció elengedhetetlen szükségességével kapcsolatban is mindenben abszolút egyetértettünk egymással. Kétfonórás improvizációt csak vele tudtam játszani, ez is nagyon fog hiányozni. Már 1972-ben barátok lettünk, amikor a Bartók Béla Szakfőiskolában, a Konziban tanítani kezdett. Azonnal éreztük, hogy egy hűlámhosszon vagyunk. Nagyon sokat beszélgettünk a zenéről, az életről, Istenről. Szeptember 22-én lett volna az általa alapított Creative Art Díj döntője és a díjátadó, ahol én is zsűritag lettem volna. Nem tudom, hogy akkor tovább a díj sorsa.

Hiszem, hogy a halál után van élet. Nem történt más, csak a barátom előment. Találkozom majd vele.

Szakcsi Lakatos Béla

* * *

Rettenetes úrt hagyott maga után Gyuri barátom, akit 51 éve ismertem meg. Nem is tudom, létezik-e a zenetörténetben ilyen hosszú és töretlen művészi és baráti kapcsolat. Nem szerette, hogy „vidéki fiúnak” neveztük, hiszen Szombathelyről járt föl Pestre, de ennek ellenére azonnal megteremtődött közöttünk az összhang a muzsika által. A Dália klubban kezdtünk együtt játszani, és a duónk aztán a különböző trió- és más formációinak lett az alapja. Kiváló dobosok sora csatlakozott hozzánk 1962-től: Rosenberg Tamás, Jávorfi Vili, Kőszegi Imi, majd Balázs Elemér. Imivel aztán újraéledt a Super Trió – most vasárnap (augusztus 18-án) is lett volna egy koncertünk Balatonfüreden. Gyuri helyett Ifj. Szakcsi Lakatos Béla fog zongorázni. A muzsikos számára is megy tovább az élet, zenélnie kell, ha bánatában is. Még nagyon sokáig minden koncerten rá fogunk emlékezni azokkal a kedves muzsikustársakkal, akik elfoglalják a posztját.

Gyurival kapcsolatban óriási ajándék volt, hogy megismerhettem a partnerben a zsenit. Egy pillanat alatt tudott olyan improvizációs megoldásokat előhúzni a hihetetlen zenei fantáziája és technikai tudása révén, hogy lenyűgözött minket, társakat és a közönséget is. Azt hiszem, én voltam az első számú éljenzője és az első számú kritikusja is.

Foto: Sánta István Csaba

Fogalmam sincs, mi lesz a jövője a hétfő esti Mezzo Music Restaurant-beli duókoncerteknek. Sőt azt sem tudom elképzelni, hogyan fogok tudni tovább dolgozni, mert a kettőnk sorsa össze volt kötve a zene által; a duótól a szimfonikus zenekarrig minden formációban elválaszthatatlanok voltunk. Augusztus 1-jén, Balázs Elemérral trióban léptünk fel vele utoljára. Azt hiszem, jól játszottunk, méltó befejezése volt ez az 51 évnek.

Berkes Balázs

* * *

Az első találkozás Gyurival a Dália klubhoz kötődik, ahol mindenki megfordult a hatvanas években. Közel ötven éven át játszottunk együtt. A Super Trióval bejártuk az országot és egész Európát. Nagy dolog volt abban az időben, hogy mindazokon a felvételeken, amelyek a Magyar Rádióban és a Televízióban készültek Gyuri szerzeményeiből, illetve a 150 filmzene, köztük A tanú felvételén is szerepelhettem. Történelmet írt a jazzben is. Olyan szöveggel dolgozott együtt, mint Ablakos Lakatos Dezső, Tomsits Rudolf, Dés László, Tony Lakatos. Az egykori nagy hazai jazzfesztiválok mindegyikén megfordultunk, és az idelátogató amerikai és európai jazz-zenészeket vele együtt kísértük. Játszottunk Kenny Wheelerrel, Jimmy Owensszel, Kai Windinggel, Albert Mangelsdorffal, Zbigniew Namysłowski-val, Jiří Stivínellel és még sokakkal. 1984-ben egy napon játszottunk Miles Davisszel a Pori Jazz fesztiválon, és mi adtuk a gála alaptrióját. Felejthetetlen élmény volt.

Gyuri megszállott ember volt, zseni, aki olyan termetes volt, mint senki más. Ennek a habitusnak azonban megvolt az árnyoldala is: a komponálás, zenélés és a fogorvosi praxis teljesen kitöltötte az életét. Nem volt senkije. Ahogy a vég elérte őt, abban is nagy szerepe volt a magányosságának. Sokan szerették, mégsem volt társa. Ám nem csak zenészkörökben örvendett nagy tiszteletnek, és ez szerintem a legnagyobb elismerés.

Kőszegi Imre

* * *

Huszonöt évvel ezelőtt a Medicor Jazzklubban épp a No-Spa Quintettel játszottunk, amikor Gyuri lejött utánam, hogy meginvitáljon a triójába. Elsápadva a hirtelen megtiszteltetéstől boldogan mondtam igent. Nagy izgalommal vártam az első közös koncertet, amely nagyon jól sikerült, és mindkettőnknek az volt az érzése, mintha már hosszú idő óta együtt játszanánk. Rengeteget tanultam tőle a trió kamarazenéléstől a big bandben való közreműködésen át egészen a szimfonikus zenekarban való zenélésig a lehető legkülönbözőbb helyzetekben. Számátalan műfajt bejártunk együtt, a klasszikus zene és a jazz fúziójától a jazz számos ágáig. A zene megszállította volt, azok közé a zsenik közé tartozott, akiknek életét teljesen kitöltötte a muzsika. Édesanyja halála után a sok-sok barát és tisztelő mellett a zene volt a Társa. Ha benéztem hozzá a sztomatológiára (sokan tudják, hogy fogorvosként praktizált), ott is mindig a zene volt a téma. Mélyen hívő, igazi katolikus, keresztény ember volt, aki nem tudta elviselni a megalkuvást, a tisztességtelenséget! Szerette az embereket, sokan sajnos kihasználták jó értelemben vett naivságát, hatalmas szívét! 25 éves zenei szárnyalás ért most véget, de soha nem felejtjük Gyurit! Lénye és muzsikája bennünk marad örökre, és fennmarad az örökkévalónak!

Balázs Elemér

„Isten az én menedzserem”

Szakesi Lakatos Béla 70 éves

Rekordmeleget mértek, amikor leültünk beszélgetni a jeles évfordulóhoz érkezett zongoraművésszel, mégis igen hosszan elidőztünk elsősorban a jelen és a jövő dolgain, hiszen – Szakesi szerint – csak az öreg, aki a múltban él.

→ Bércesi Barbara

Fotó: Nagy Károly Zsolt

Gramofon: *Hogy vagy manapság? Tudjuk, hogy átestél egy komolyabb műtéten, amely jól sikerült, de a nyári hőség, gondolom, nem javítja a közérzetet...*

Szakcsi Lakatos Béla: Köszönöm, jól vagyok! Tavaly aorta szívbillentyű-meszesedéssel operáltak. Szerencsére időben felismerték a betegségemet, még hozzá egy veresegyházi doktornő. Először nem akartam elhinni, hogy baj van, ezért több orvoshoz is elmentem, de mind ugyanazt erősítette meg. Négy és fél óras volt a műtét. Biobillentyűt kaptam, ezért teljes életet élhetek, nem kell tartózkodnom a mozgástól, ehetek bármit.

G.: *Ha teheted, főleg nyaranta sok időt töltesz veresegyházi házában. Gondolom, a várostól távol jobban tudsz regenerálódni. Azon kívül, hogy a házba leutazol, milyen módokon próbálsz megőrizni az egészségedet, a kondíciódat?*

Sz. L. B.: Most folszedtem pár kilót, próbálok rá figyelni, mit eszem. Más nincs. Szerintem aki nagyon szereti a zenét, akár zenészként, akár zenehallgatóként, az tovább él; állítom, hogy a zene a hosszú élet titka. Ezt nem én találtam ki. A zene olyasfajta örömet ad, ami valamiféle kielégülést eredményez. Az emberek nagy százaléka boldogtalan, mert kielégítetlen, nem ad számára örömet a munkája, a hétköznapijai. Aki ilyen életet él, az megbetegszik. Én boldog ember vagyok, mert azt csinálom, amit szeretek, ez már több mint fél évszázad.

G.: *Július 8-án töltötted be a hetvenet. Születésnapod alkalmából rengeteg zenésztárs és barát együtt ünnepelt Veled a Budapest Jazz Clubban. Voltak zenei meglepetések is. Hogy érezted magad ezen az estén?*

Sz. L. B.: Megmondom őszintén, én ezt az ünnepséget nem akartam.

G.: *Nem szereted, ha ünneplenek?*

Sz. L. B.: Ez mindig inkább kellemetlen érzés. Jólesett, hogy nagyon sokan eljöttek, de alig tudtam egy-két kollégával beszélgetni, mert végig bent ültem a nézőtéren, és hallgattam, ahogy játsszák a szerzeményeimet. Sok alkalmi formáció lépett fel, volt több meglepetés. A végén én is zongoráztam egy kicsit.

G.: *Sok embert összegzésre készítenek a kerek évfordulók. Neked ez mennyire számít?*

Sz. L. B.: Semennyire. Én nem összegzek, egyáltalán nem gondolkodom a koromon. Úgysem tudsz mit csinálni. Mindenkinek vagy egy életpályája, amelyen végig kell mennie. Az ember születése pillanatában már megvannak az adottságai, jók és rosszabbak, amelyek másokat vonzanak vagy taszítanak. A zenész számára – ha amúgy a tehetsége is megvan – ezek határozzák meg, kikkel hogyan tud együtt dolgozni, zenésztársakkal, szervezőkkel, menedzserekkel.

Nekem az Isten adott tehetséget, amely a körülmények ellenére is utat tört magának, mondhatnám, az Isten az én menedzserem. A Rákosi-rendszerben születtem, nagyon

Nyakas Attila: Szakcsi Lakatos Béla, olaj, vászon, 2008

szegények voltunk. Nemhogy jazzt nem lehetett még akkoriban játszani, de klasszikus zenésszé sem válhatott akárki. Korán bekerültem a vendéglátóiparba, ahol amerikai számokat is játszottunk, és azokra magunktól próbáltunk improvizálni. Már 1970-ben kikerültem Nyugatra, bejártam egész Európát, Amerikában is eltöltöttem néhány hónapot. De csak harmincéves koromban találtam rá igazán arra, hogy mit kell csinálnom az életben, előtte csak szórakoztam, cigarettáztam, alkoholizáltam, legalább 15 évem elment a semmire. Mégsem bánkódom, mert nekem ez volt az utam. Én az örökkévalóságban élek, ezért nem is érdekel, hány éves vagyok. Nem félek a haláltól, tudom, hogy utána is van élet, és ott is van zene, mert a zenét is Isten találta ki. Érzem, hogy nagy tehetségem van a zeneszerzéshez, és néha eszembe jut, mi lett volna, ha már harmincévesen el tudom kezdeni a komoly zeneszerzői tanulmányokat. Sajnálom, hogy erre nem került sor, de nem kesergek, mert ha későn és jórészt saját erőből is, de megtanultam zenét szerezni.

Aki kesereg, az a múltban él, és csak az öregszik meg, aki folyton a régi dolgokról beszél. Pedig nekem volna miről beszélnem, hiszen például a Rákfogó együttessel megújítottuk az egész magyar könnyűzenét. Európa sok országában ünnepeltek bennünket, Lengyelországban etalonként tartottak számon minket. De erről már nincs mit beszélni. Nemrég megkérdezték, miért játszom fiatalokkal. Nagyképűnek tűnhetett a válaszom, de azt feleltem, hogy nincsenek hetvenéves partnerek, aki azt a zenét tudná játszani, ami engem érdekel. Szerencsés ember vagyok, hogy még hetvenévesen is arra van igényem, hogy minél modernebb zenét játsszak.

G.: *A régmúltba vezet a kérdés: kíváncsi vagyok rá, honnan a nevedben a 'Szakcsi' előnév? Mi a kapcsolata a családnak Szakcs községgel?*

Sz. L. B.: Nem élnek már ott rokonok, de onnan származunk. Szeretnék egyszer odalátogatni. Nagypám, aki szintén cigányzenész volt, Szakcsról jött fel. Amikor „berobbant” a fővárosi zenészek közé, a legendás Magyar Imre mellett kapott lehetőséget mint terces, később brácsás. Ez nagyon nagy dolog volt. Mivel ismeretlenül került ebbe a muzsikusi világba, mindenki róla kérdezgetett, és csak úgy azonosították, hogy „a szakcsi gyerek”. Aztán amikor én is bekerültem a kávéházak világába, ott is sok volt a cigány muzsikusi, engem is próbáltak elhelyezni, melyik családból származom. Ez azért volt kérdés, mert én nem cigányok közt nőtem föl, és hát a hierarchia náluk lényeges dolog. Mikor mondtam, ki volt a nagypám, és hogy több nagybátyám is híres zenész volt, nagy tisztelettel kezeltek.

Később az első Rákfogóban ott volt Bögöly Lakatos Béla, és volt még rajta kívül egy harmadik Lakatos Béla az Operaházban. Bögöly pedig mindig felvette mindhármunk pénzét a Z-felvételekért, mert akkoriban még nem kellett okmányokkal igazolni a személyazonosságot! Na, erre én eldöntöttem, hogy hivatalosan is felveszem a Szakcsi művésznevet. Beszéltem a rádióba, és onnantól nem volt gond.

Amikor megegyeztünk az amerikai GRP lemeztársasággal, hogy kiadják a lemezeimet, kerestek nekem művésznevet. Először a Bélából kiindulva a Bella nevet akarták nekem adni, aztán kikötöttünk a Sa-Chinál, mert abban benne van a „chi”, ami a kínaiaknál az életenergiát jelenti.

G.: *Vissza tudsz arra emlékezni, hogy mikor tudatosult benned a származásod kérdése, a tény, hogy azon túl, hogy magyar vagy, egy kisebbséghez tartozol, akik valamiben nagyon tehetségesek, de nem egyszerű a sorsuk? Ez a felismerés hogyan hatott rád?*

Sz. L. B.: Elmúltam tizenöt éves, amikor Ablakos Lakatos Dezső és Pecek Lakatos Géza zongoristát kerestek, és

engem elég tehetségesnek tartottak, hogy meghívjanak a zenekarukba, bár akkor még nem tudtam jazzt játszani. Ekkor kerültem ki a nyolcadik kerületbe. A Mátyás tér volt a cigány közösség központja. Én korábban nem jártam közéjük, a Pap téren futballoztam magyar gyerekekkel. Nagyon érdekes volt számomra a kontraszt. Más volt a tempójuk, az életfelfogásuk, és nekem nagyon tetszett a jazz, a szabad élet, bár sok rossz dologba is belevittek, amit csak később éreztem, hogy rossz volt: italoztak, cigarettáztak, kérdezték, járok-e valakivel, bemutattak nekem egy kislányt is (még nem a feleségemet). Eldöntöttem, hogy nem megyek a Zeneakadémiára, jazzt fogok játszani. De nem bántam meg, mert akkor nem tanultam volna meg improvizálni.

G.: *Hogyan kezdted el gyűjteni a cigány folklórkincset? Hogyan találtál rá pl. a Na Dara lemezen hallható dalokra, motívumokra?*

Sz. L. B.: Amikor Csemer Géza az Operett Színházból felkért, hogy megírjam a Piros karaván című musicalt, Lakatos Menyhért levitt engem kelet-magyarországi cigánytelepekre. Nagyon nagy hatással volt rám, amit ott láttam. A falu végén érkeztünk el hozzájuk, és mintha egyszerre Indiában vagy Afrikában találtam volna magam. Ekkor találok először hagyományos életmódot folytató cigányokkal, akik még beszélték a nyelvet. Sajnáltam őket, hogy ilyen szegénységben élnek. Gyönyörű dalokat énekeltek a magnóra. Ez 1974-ben történt.

G.: *Hogy érezted, inkább a különbségek vagy a hasonlóságok voltak számottevőbbek közted és az ottani cigányok közt?*

Sz. L. B.: A városi muzsikusi cigányok, akiket az ottaniak romungtrónak hívnak, általában inkább a különbségeket hangsúlyozzák, de én azt mondom, több köztünk a hasonlóság. Tény, hogy mi pár száz évvel korábban jöttünk be, ami elég volt ahhoz, hogy jobban asszimilálódjunk, és elfelejtsük a nyelvet. A muzikuslét miatt leragadtunk a vármegyékben, felhagytunk a nomád életmóddal, hogy az urak szórakoztatásából éljünk. De a zene szeretete összeköt minket.

G.: *Az természetes és magától értetődik, hogy a fiatal roma zenészek tisztelettel tekintenek Rád mindazért amit elértél a pályádon, azért az értékrendért, amit képviselsz. Volt-e valaha olyan élményed, hogy a példád hatással volt akár nem zenesz cigányok életére vagy egy-egy döntésére?*

Sz. L. B.: Én sosem tagadtam, hogy cigány vagyok, pedig megtehettem volna, de már tizennyolc évesen, amikor az első TV-riport készült velem, büszkén vallottam a származásomról. Vannak, akik megpróbálják letagadni, eltitkolni a cigányságukat, de én nem tudtam volna titkolózásban, hazugságban élni. Beképzeltnek tűnhet, pedig nem kérkedem velem, de vannak olyan zongorista kollégák – köztük Oláh Kálmán –, akik azt mondják, „ha nincs a Szakcsi, akkor belőlünk nem lett volna jazz-zongorista”. Ez is fontos elismerés.

Úgy hiszem, hogy mindenkinek büszkének kéne lennie a származására, és másoknak is nyíltan ki kéne mondania, ha egy jó adottságú, sikeres emberről van szó. Én azt mondom, hogy büszkébbnek kéne lennünk a tehetséges cigányainkra, és fontos, hogy mondjuk is meg róluk, hogy ők cigányok. Ha sportolók, pop- és klasszikus zenészek kiemelkedően tehetségesek, dicsőséget hoznak az országra, azt is méltányoljuk. És akkor azt is ki lehetne mondani, hogy a cigányok lopnak vagy más bűnököt követnek el, mert így egyensúly jönne létre. Sokat kellene még fejlődni ezen a téren.

Fotó: Polónyi István

G.: *Mint fiatal zongorista növendék, aki klasszikus zenésznek készült, korán megismerkedtél a klasszikus zeneszerzők munkásságával, de nyilván időbe tellett, hogy a kortárs zeneszerzők, pl. Kurtág, Ligeti, Eötvös kompozíciós világába betekintést nyerjél. Melyek voltak az első benyomásaid a kortárs zenéről, és hogyan szerezted meg azt a „megoldó kulcsot” a műveikhez, amelyet nem mindenki tud megszerezni?*

Sz. L. B.: A klasszikus zenélést abbahagytam azért, hogy jazzt játsszak. Sok időbe telt, míg megértettem, hogy a nagy jazz-zongoristák – akik egyébként majdnem egyidősek velem, Keith Jarrett, Chick Corea és Herbie Hancock – mind a klasszikus zenéből táplálkoznak. Mindnyájan alkalmazták pl. Bartók zenéjének elemeit. Ennek a felismerése vezetett arra, hogy magam is visszatérjek a klasszikus zenéhez, de nem mint recitáló művész, hanem mint zeneszerző és improvizáló muzsikusi. Visszatérve a kérdéshez, én sok free jazzt is játszottam, amiben sokkal több az absztrakció, mint a hagyományos harmóniamenetekre épülő jazzben, megvolt tehát ehhez az affinitásom. Kurtág György kompozícióiban pedig felfedeztem olyan hangfűrtöket, úgynevezett clustereket, amelyeket nagyon izgalmasnak és szépnek találtam.

Fotó: Lethenyi László

A három Szakcsi: Béla, ifj. Béla és Róbert a zongoránál. Nem esett messze az alma...

G.: Pedig én nem tartom túl merész állításnak, hogy a kortárs zene sokszor nélküli a hagyományos értelemben vett szépségfogalomnak megfelelő megoldásokat.

Sz. L. B.: Szerintem Kurtág zenéje gyönyörű! Emlékszem, először a Játékok sorozatot kezdtem tanulmányozni, aztán A boldogult R. V. Trussova üzenetei dalciklust. Jártam is Gyuri bácsinál, akkor még Budapesten, a Rózsa utcában lakott. Elmondtam neki, hogy miket vettem észre a darabjaiban, és volt, amire azt mondta, nem, az nem úgy van. Odapattant a zongorához, és mutatta, mire gondol. De összességében az volt a véleménye, hogy jó nyomon vagyok, nem rosszak az elgondolásaim. Sok zeneszerző volt úgy a darabjaival – Bartók, Stravinsky, Szkrjabin –, hogy nem szerették, ha bizonyos rendszerek szerint próbálták kategorizálni őket, vagy egyéni kompozíciós technikákat tulajdonítottak nekik.

Amikor Balatonföldváron Kurtág-napokat rendeztek, lehetőségünk nyílt Kathy-Horváth Lajossal, hogy mi is följünk egy közös improvizációval. Amolyan ráadásfélét adtunk. Ott volt az egész zenei szakma. Az életem egyik csúcspontja volt, hogy miután befejeztük a félórás műsorunkat, Kurtág följött a színpadra – nem volt szokása –, és annyit mondott nekem, „ma nagyon sokat tanultam”! Majdnem elájultam! Csak annyit tudtam felelni, hogy „az lehetetlen, mert amit én itt zongoráztam, azt mind öntől tanultam”. Erre ő: „Akkor jó; oda-vissza...” Nagyon sokat gondolkodtam rajta, hogy miért mondta ezt nekem Kurtág, most már tudom. Azért mondta, mert a saját zenéjéből hallott viszont elemeket, de improvizálva. Szerintem sok zeneszerző arra törekszik, hogy amit leírnak a kottába, az olyan elevenen hasson, mintha rögtönözve lenne. Eötvös Péter is azt mondta, ő maga is improvizál, csak a ceruza meggátolja a teljes szabadságban.

Nemrég Kocsis Zoltánnal beszélgettünk egy riportban – még nem sejtettük, hogy hamarosan mindketten szív műtéten fogunk átesni –, és ugyanazon a véleményen voltunk a zenei előadás lényegét illetően. Vagyis hogy aki nem tesz hozzá a kottába leírtakhoz valami pluszt, az semmit sem ér. Minden alkalommal újjá kell alkotni az adott művet, úgy kell eljátszani, mint még soha.

G.: Hogy áll jelenleg a Climate Change zenekar? Szandai Matyi külföldön él, és Dresch Misinek is szerteágazók az elfoglaltságai. Kikkel szeretnél tovább dolgozni?

Sz. L. B.: Sajnálom, hogy Dresch Misi nem vállalja a zenekari tagságot, de számára túlzottan kötött és stresszes ez a helyzet. Ennek ellenére vannak terveim. A BMC nyitott volna rá, hogy két nyilvános koncertet szervezzen amerikai sztárokkal, és a koncertfelvételtől lemezt is kiadnának. Egy biztos pont van, a szaxofonos Tim Ries, aki nagyon nagy elismeréssel és lelkesedéssel beszél mindig a magyar jazz-zenészekről. És persze kitűnő muzikus. A ritmusszekción még gondolkodunk. Ezen kívül más nagyobb koncerttervem is van, de azt majd később árulom el.

G.: Milyen egyéb tervek vannak a tarsolyodban?

Sz. L. B.: Az idei Kaposfesteren egy újfajta, eddig nagyon sikeres zenei kísérletre vállalkozom (a beszélgetés augusztus 9-én zajlott – a szerk.). Elhangzik Bartók II. vonósnygyese, és előtte a darab motívumait felhasználva fogok improvizálni. Ugyanígy Richard Strauss Esz-dúr hegedű-zongoraszonátájára is fogok rögtönözni. Szeretném, ha a jövőben több efféle felkérést kaphatnék, mert úgy érzem, ez egy egészen újfajta előadási módja a zenének, amely által az ismert zenedarabok az improvizációknak köszönhetően új színben tűnnek fel, ezért különleges élményt kínálnak a hallgatónak.

Ha meg kéne határoznom, hogy jazz-zenész vagy klasszikus zongorista vagyok-e, azt mondanám, hogy improvizáló művész vagyok. Szerintem ez a legnagyobb dolog. Miles Davis mondta egyszer, hogy a jó zenész rizikóban tud biztonságban lenni. Ez nagyon jó mondás. Én is mindig erre törekedtem.

G.: Ahogy ismerlek, nem vagy hiú ember. Nagyon sok díjat nyertél, a legjelentősebb állami elismerést, a Kossuth-díjat is megkaptad. Van-e olyan szakmai, ha nem is díjak formájában kifejezett elismerés, amelyre még vágynál? Pl. együttműködések legendákkal?

Sz. L. B.: Nekem már minden ajándék, az is, hogy élek. Egy hetvenéves embernek már nem lehetnek világmegváltó tervei. Talán még a zeneszerzés területén lehetne új utakat keresni, mert ott nem számít a kor. Én azt gondolom, hogy aminek jönnie kell, az eljön. Nem vagyok egy harcos ember. Az egész életemben az intuícióimra hagykoztam. Sosem terveztem el előre, hogy ezt szeretnék meg azt szeretnék, hanem az Isten megadta, ami jó nekem. A zenészlét mindig tartogatott meglepetéseket, sosem lehettem benne biztos, hogy amint a beszélgetés elején említett nyugdíjas állásban dolgozó, de kihívások és kielégülések nélküli életet élő ember mindig megkapja a fizetését, nekem is meglesz annyi bevételem, amelynek köszönhetően rendes színvonalon tudok élni a családommal. Hála Istennek ez megadatott. Fontos, hogy én soha senkitől nem kértem semmit, mindig jött minden magától. Csak ki kellett várnom. ■

Egy igazi zeneszerzőalkat – Tálás Áron

Sokan csodájára járnak, hogy ahány hangszert a kezébe vesz, mindegyiken magas szinten improvizál. Pedig még csak éppen hogy lediplomázott jazz-zongora előadóművészként. Nem esoda, hogy már számos zenekarba kapott meghívást.

⇨ BB

Minden azzal kezdődött, hogy Tálás Áron édesanyja annak ellenére fontosnak érezte, hogy a fia zenét tanuljon, hogy nem voltak a családban muzsikus felmenők. Áron furulyán, dobon és zongorán is elsajátította az alapokat, aztán a miskolci konzervatóriumba klaszszikus ütő és jazzdob szakra nyert felvételt. Előbbi iránt hamar lanyhult az érdeklődése, viszont gyorsan mellévette a jazz-zongorát. Ekkor tehát már megvolt a vonzalma a jazz iránt, amit részben Veres Gyula dobtanárnak köszönhet. A konzervatóriumban Kacsenyák Gábor volt a dob-, Bundzik István a zongoratanára. A Liszt Akadémiára éppenséggel jazz-zongora szakra nyert felvételt, de ahogy Áron magyarázza, „az volt a lényeg, hogy egyáltalán bekerüljek, mert onnan már azt csinálja az ember, amit szeretne, ha megtalálja a megfelelő partnereket; és én megtaláltam őket” – mondja örömmel. A BA fokozatot már megszerezte – amiben Binder Károly és Oláh Kálmán, illetve dobon Berdisz Tamás és Jeszenszky György voltak segítségére –, s ősszel folytatja is tanulmányait, hogy mesterfokozatú diplomára is szert tegyen. „Itthon csak tanári MA-diplomát lehet szerezni, de nem bánom, mert szívesen tanítok, ha nem is épp alapfokon; bár biztos annak is megvan a varázsa. Azért is szeretek tanítani, mert akkor megtapasztalom, mi mindent tudok, míg gyakorlás közben inkább azzal szembesül az ember, amit nem tud”. Büszkesége, hogy Binder Károly jóvoltából egy éve korrepetitori állást kapott a jazzének szakon. Papírja tehát arról van, hogy zongorázni tud, de a dobolással sem hagyott fel. „Fiatalabb koromban többféle zenét hallgattam, volt köztük rock, alternatív rock, sokat hallgattam például Red Hot Chili Pepperst. Vannak zenekarok, akikkel ebbe az irányba mozdulunk el, és ott dobon játszom. Nem akarom egy stílushoz kötni magam, mert túl sokféle zenét szeretek.” Áron sokoldalúsága tehetségén túl azzal is magyarázható, hogy nem jazzmuzsikus-dinasztia szülötte, érdeklődése mindenféle irányba elindította. „Nem bánom, hogy így alakult, mert a döntésemért, hogy a jazz-

Fotó: Kertész Kornél

muzsikusi pályát választottam, egyedül magamnak tartozom felelősséggel. Nem voltam erre predesztinálva.”

Évek óta változatlan felállással működik Áron alapzenekara, a Hybrid Trió, amelyben társai Varga Gergely saxofonos és Csízi László dobos. Mindnyájan miskolci konzisok voltak. A szerzemények kilencven százalékát Áron írja. Tavaly nyár óta ő foglal helyet Karosi Júlia kvartettjében, sőt egy „tapasztaltabb róka”, Lantos Zoltán Open Source zenekarába is meghívást kapott. „Nagy megtiszteltetés és fontos visszajelzés nekem, hogy Babos Gyula is elhívott játszani. Dobokon Baló István működik közre – tehát a Hybrid Trióhoz hasonló a felállítás, itt is hoznom kell a basszusokat. Sajnos nagyon kevés fellépési lehetőséghez jutunk. Szinte ezzel egy időben kaptam meghívást Borbély Mihály-

tól is, hogy az amerikaiába költöző Szabó Dani helyett lépjek be a Borbély Műhelybe. Ez a feladat is nagy várakozással töltött el.”

Dobosként inkább groove-alapú zenét játszó bandákban vállalt feladatot, köztük a What's Up-ban (ifj. Tóth Istvánnal és Szeifert Bálinttal) és a Murielben, ahol Jobbágy Bence gitárossal mint az együttjátékban vele leginkább összecsiszolódt partnerrel dolgozik.

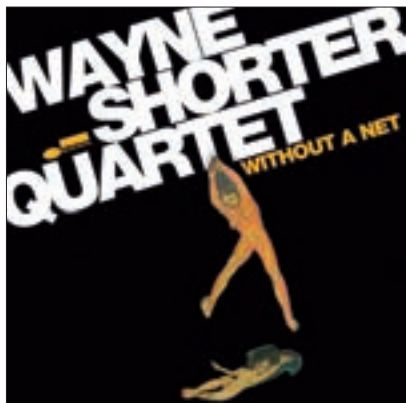
Mint hogy billentyűsként is több együttesben rá hárul a basszusmenetek szolgáltatása, nem annyira meglepő, hogy helyenként basszusgitárosként is feltűnik. „Időnként Fonay Tibi szoktam helyettesíteni a görög népzenei játszó zenekarában. A hangszert is szeretem, de inkább arról van szó, hogy minden zenében van basszusszólam, amelyre billentyűsként kiélesedik az ember hallása. Ha meghallok egy zenét, rögtön rétegekbe tudom helyezni regiszterek szerint.” Óvatosan kérdezem Áront, tervezi-e még újabb hangszerek felvételét is tárházába, kacérkodik-e netán az énekléssel. Meglepetésemre utóbbira igen a válasz, sőt a szövegrással is szeretne foglalkozni, de hozzáteszi, „elsősorban jó zeneszerzővé szeretnék válni, mert abból nagyobb itthon a hiány”. Gondolkodása dallamközpontú, sokszor nem is hangszereken, hanem a fejében születnek meg a motívumok. Hosszú távon is ez a célja: időtálló darabokat komponálni. ■

Tálás Áron következő fellépései:

Szeptember 28., A38 – Muriel (lemezbemutató koncert)

Október 19., Budapest Jazz Club – Borbély Műhely koncert

Tálás Áron felvételei elérhetők: <https://soundcloud.com/ron-t-las>

**WAYNE SHORTER QUARTET:
WITHOUT A NET**

Without a net. Azaz háló nélkül. Mintha valami veszélyes dolgot csinálnának. Gondolhatjuk, hogy élő zenében végül is mindig adott a rontásnak, a rossz hangnak, a „leesésnek” a veszélye. Vagy talán annak, hogy nem sikerül elkapniuk a pillanatot, egymásra hangolódniuk a zenészeknek. Wayne Shorter és kvartettje persze ezeken már rég túl van. Az idén nyáron a nyolcvanhat betöltött mester nála nem kisebb kaliberű partnerekre talált Danilo Pérez zongorista, John Patitucci bőgős és Brian Blade dobos személyében. Több mint 2000 éve játszanak együtt... akarom mondani 2000 óta. Itt már rég nincs rossz hang, valami másról lehet szó: olyan magasságokba húzzák fel egymást, ahonnan könnyen le lehetne szédülni. De nem teszik, szárnyalnak szabadon, természetesen. Néha már zavarba ejtő a zene lendülete, robbanékonysága, s egyszerre szembesülnünk kell egyszerű őszinteségével. A formákon, dallamokon, harmóniakon, szólókon túl mintha csak a szintiszta energia maradna. Mindemiat az nem könnyű zene, de ha átadjuk magunkat neki, új dimenziók nyílnak meg előttünk. Ezért ajánlom ezt a lemezt azok számára, akik ódzkodnak a jazztől. A majdnem nyolcvanperces korongon 9 szerzemény szerepel, a kvartettre írt darabok mellett egy-egy szám, az Orbits és a Plaza Real megidézi a Miles Davis Quintet, illetve a Weather Report idejét. Odaillo kakukkjóként a 23 perces, Imani Winds fúvósaival előadott Pegasus, egyfajta szimfonikus költemény is helyett kapott a lemezen. Ettől az egytől eltekintve minden szerzemény csak egy forma, mely lehetővé teszi az energiák szabad áramlását. És a kvartett tagjai mernek élni a lehetőséggel. Háló nélkül. És nem felejtetem el hozzátenni: hihetetlen, ahogy a nyolcvanéves Shorter fúj!

Sütő Márton

Blue Note – Universal
5099997951629

**JOHN SCOFIELD:
ÜBERJAM DEUX**

John Scofield a jazz „nagy öregjei” közt az egyik, aki nemcsak második hullámos követőként próbált lépést tartani az új irányzatokkal, hanem képes volt a tradíciók és a legmodernebb eszközök használatának egyedi ötvöztetésével kifejleszteni a saját hangját, és olyan zenét csinálni, amitől az ember már-már azt gondolhatta, hogy a jazz helyzete talán mégsem olyan reménytelen. Emiatt mindig fokozott várakozással hallgattam az éppen megjelenő Scofield-CD-ket, legalábbis azokat, amelyekben új irányokat kerestek. Azoknak, akik hozzám hasonlóan furcsállották, hogy egy ekkora zseni miért nem akar mindig az élen járni, és miért ejti időről időre azt az irányt, amelyben a legeredetibbet és legmaradandóbbat alkotta, a német Jazz Thing magazinban ő maga adta meg a választ: szinte évente kell stílust váltania, hogy fenn tudja tartani a koncertpromóterek érdeklődését. Nem kezdek hosszú elemzésbe arról, hogy ez a mondat milyen szomorú üzenetet hordoz, a lényeg, hogy az Überjam Deux több hosszú kör megtétele után közvetlen folytatása a tízéves Up All Night albumnak. Talán túlságosan is közvetlen a folytatás: az új album bármelyik száma simán felfért volna az Up All Nightra és viszont, ami számomra csalódás. Az akkor újnak és izgalmasnak számító Avi Bortnick-hangszerezések után azt vártam volna, hogy az eltelt tíz év hagy valami nyomot az Überjam Deux hangzásán, és kaphatunk megint valami kiemelkedően érdekeset, de sajnos nem, és ezen még a Scofielddal gyakran játszó billentyűs, John Medeski jelenléte sem segített. Ettől persze még nagyon jó ez a lemez, és ha 2003-ban jelenik meg, akkor biztos lett volna az öt csillag, de Scofield maga állította ilyen magasra a mércét, amelyhez képest most innováció tekintetében alulteljesített.

Huszár Endre

Emarcy – Universal
0253733724

**CHICK COREA:
THE VIGIL**

Chick Corea legforradalmibb jazz-rock akciói is ezer szállal kötődnek a múlthoz, és ez új kvintettje esetében sincs másképp. A borítón páncélos lovagként ábrázolt Corea azonos lehet a Romantic Warrior fedelén látható, lebecsátott sisakrostélyú harcossal. Az 1976-os albumot L. Ron Hubbardnak ajánlotta a muzsikusz, és a mostani lemez koncepciójában se nehéz felfedezni a Hubbard-indítást. Corea zenekara tavasszal debütált „nyilvános próbákkal”. Az akkor már formálódó lemezanyagban maradt hét friss saját szerzemény, amely mind arról tanúskodik, hogy a hetvenegy éves muzsikusz ma is meghökkenítő virtuozitással ír és ad elő, gyakorlatilag minden, számára fontos stílusban. Az Outside Of Space bossa novás melódiájú, a Portals to Forever latinosan kezdődik, észak-afrikai motívumokkal gazdagodik, majd modális jazzhymusz kerekedik belőle. A Pledge for Peace a Miles's Mode-ra emlékeztető valcer, melyből a Weather Report-hangzás sem hiányzik; a Galaxy 32 Star 4 pedig Return To Forevert idéző jazz-rock világ szintetizátorral és drámai dobolással, melyben mintha minden ritmuspatternek előre kigondolt, mégis spontán szerepe volna. A zongorista ismét parádés együttest hozott össze. Marcus Gilmore dobos (Roy Haynes unokája) talán a fő attrakció, de Hadrien Feraud basszer se maradhat említetlen: néhol Jaco-inspirálta játéka alkalmasint gitárjellegű akkordfogásokban, villámcsapászerű szólókban és szinte követhetetlenül gyors balkezes virgákban nyilvánul meg. Charles Altura sokszínű gitáros, akinek megvan az a nagy erénye, hogy mind akusztikus, mind elektromos hangszeren kiváló. Az idősebb brit szaxofonos, Tim Garland hosszú, komplex frázisokban gondolkozó fúvós, aki már korábban is dolgozott együtt a Spain szerzőjével.

Máté J. György

Concord – Universal
7234578

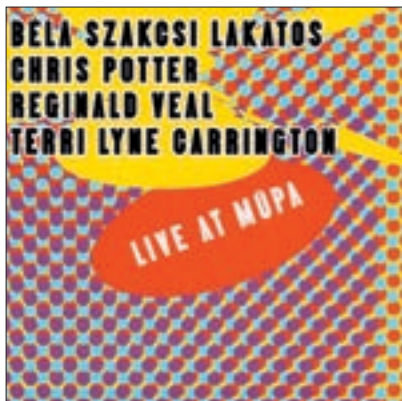

**TERJE RYPDAL:
MELODIC WARRIOR**

Terje Rypdal a hatvanas évek vége óta komponál, s noha számos zenekari műve jelent meg, mégis csupán a jéghegy csúcsát ismerhetjük zeneszerzői munkásságából. A Norvég Zenei Információs Központ 120 kompozícióját tartja nyilván, melyek túlnyomó részben nem dokumentáltak hanghordozón. Úgy tűnik, valamiért nehezen kerülnek felvétele Rypdal szerzeményei, ezért is annál örömtelibb, hogy a művész Melodic Warrior című albuma kettőt is megörökít közülük. A címadó darab a Melodic Warrior (op. 79.), mely a Hilliard Ensemble és a Bruckner Orchestra játékában kel életre, amely mellett az And The Sky Was Coloured With Waterfalls And Angels (op. 97.) került a korongra a Wrocław Filharmonikusok előadásában. Az első, 45 perces opusz olyan, mint egy gyönyörűen kibontott természeti kép. A Hilliard tagjai chippewa, navajo és más tradicionális amerikai indián költészetből származó szövegeket énekelnek, ezek témái is a természet világából merítenek. A hangulaton érezzük a norvég eredetet: hideg északi ború sötétlik a dallamokban, melyen átszűrül az öröm is, majd feldúlt, sőt néha zaklatott gondolatok törnek elő a fokozásokban. A vonások szélesen áradó hangképeit a rézfúvósok crescendói súlypontoszák, Rypdal lebegős, melodikus elektromos gitárszólamai is súlyosan hatolnak a témákba. A Hilliard énekeseinek hangjai szakrális, éteri szépséget árasztanak, általuk lesz magasztos és felemelő is ez a drámai kinyilatkoztatás. A második műben erősebb a sötétség motívuma, de a játékoság és a szabadság is, ezekben fejeződik ki az ihlet, amit a szerzőnek a cannes-i tüzijáték fesztivál adott a komponáláshoz. Másfajta utazás ez, távolodunk az anyagi valóságtól, csupa misztikum és rejtély a darab négy tétele. *Laczkó Krisztián*

ECM – Hangvető
ECM 2006

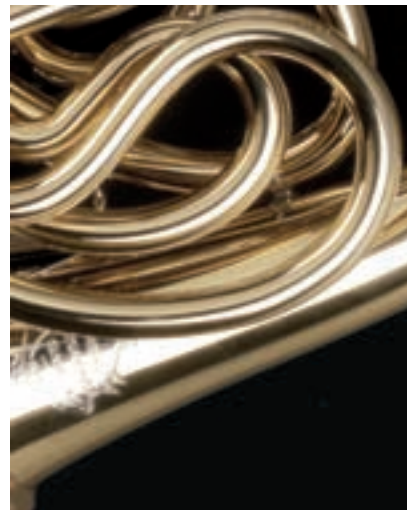
**SZAKCSI/POTTER/VEAL/CARRINGTON:
LIVE AT MŰPA**

Szerencsés ember Szakcsi Lakatos Béla: hatvanötödik születésnapját világsztárok közreműködésével rendezett koncerttel ünnepelte a Művészetek Palotájában, a hetvenedik pedig megkapta a felvétel CD-változatát. Nem ez az első alkalom, hogy a zongoristának első vonalbeli amerikai muzsikusok a partnerei. Elég a GRP lemeztársaság által elindított, balul elsült „new age” sorozata közben 1994-ben készített Straight Ahead című szenzációs CD-jére utalni, amelyen Jay Leonhardt bőgőzött és Marvin Smitty Smith dobolt, de ide kívánczik a Jack DeJohnette-tel itthon rögzített lemeze is. A világszínvonalú zenék hallgatása kérdőjelet formál a hallgató fejében: vajon mire vitte volna Szakcsi, ha nem Budapestet, hanem Manhattant választja lakóhelyül? Ő azonban örömrökre a VIII. kerület mellett döntött, így hozzá jött Chris Potter szaxofonos, Reginald Veal bőgős és Terry Lyne Carrington dobos, hogy fergeteges koncerten köszöntsék a magyar „jazzvajdát”. A lemezen négy saját szerzeményen (Straight Ahead, B-A-C-H, Magic Makers, 8th District) kívül Monk-tól a Round Midnight, Keith Jarrett-től a Rainbow kapott helyet, érzékelhetően átszabva a koncert sorrendjét, meglehetősen rövidre vágva a számokat lezáró tapsokat. Minden megtalálható ezen a CD-n, ami napjaink jazzmuzsikáját jellemzi: tudatos építkezés, modern, olykor az atonalitásba csapó harmóniavilág, lendületes swingelés, remek kiállítások, kiemelkedő hangszeres teljesítmények. A muzsikusok összhangja feledtet, hogy alkalmi társulásról van szó. A középpontban természetesen Szakcsi áll, aki nagy kedvvel és invenciózussággal játszik, csakúgy mint a rendkívüli technikáját dinamikus szólókban megcsillantó Chris Potter és hasonlóan érdemes társai.

Turi Gábor

BMC Records
BMC CD 198

Fújjon bele!

500 féle kipróbálható hangszer
www.fontrade.hu

FON
TRADE MUSIC

HANGSZERBOLT ÉS FÚVÓS
HANGSZERÉSZMŰHELY
1081 Budapest, Kiss József utca 14.
Telefon: 1 210 2790, 30 488 6622
Nyitva: munkanapokon
9:00–17:30-ig

**RICHARD BONA:
BONAFIED**

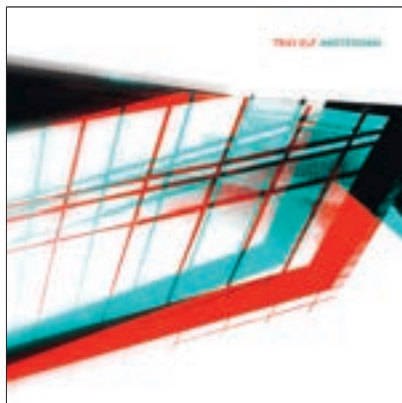

Több évtizede tart már a merev műfaji határok fel-lazulása, a fúzió, a crossover, a világzene térhódí-tása, amely új perspektívákat hozott a jazz világá-ba, sok tekintetben megújítva az immáron több mint száz éves műfajt. A különböző etnikai hatá-sok közül az utóbbi időben feltűnően megnőtt a fekete kontinens, az őshaza szerepe, gondoljunk csak Manu Dibango, Salif Keita vagy Habib Koité munkásságára. Egy mai jazzfesztivál már szinte el-képzelhetetlen a távoli földrészekről érkezett mű-vészek nélkül. A kameruni születésű, Párizson át Amerikában befutott énekes-basszgitáros-kompo-nista már hosszú ideje tartozik az élvonalába en-nek az irányzatnak, „referencialistájáról” nem hiá-nyoznak a jazzelit képviselői Joe Zawinultól Pat Metheny-ig. A hazai közönség már többször is ta-lálkozhatott az „afrikai Sting” művészetével.

Legújabb – csaknem teljesen szerzői – albumát nagyapjának dedikálta, aki már hároméves korától támogatta zenei érdeklődését. A számok fele jó értelemben vett eklektikus zenei anyag, a harmo-nikával kísért párizsi hangulattól a trombitát is fel-vonultató jazz bossáig és az afrikai ízekkel fűsze-rezett pop zenéig, mindez persze Bona behízselő hangján és olyan kísérettel, amelyben a gitár és a ritmushangszerek mellett olykor vonósok és a jel-legzetes afrikai balafon is helyet kapott. A többi track majdhogynem a cappella, még akkor is, ha egy-két hangszer is szól a háttérben. Ezekre a fel-vételeken Bona a technika segítségével megsok-szorozva – az egzotikus douala nyelven – énekel, az afrikai kórusokra emlékeztető zenei világot idézve, miközben több hangszerezen is játszik. A produkció olyan szenzációs megoldásokat vonul-tat fel, mint Bobby McFerrin Vocabularies című korongja.

Márton Attila

Emarcy – Universal
3736377

**TRIO ELF :
AMSTERDAM**

Ezt a triót lehetne Elf helyett akár három és félnek is hívni, ugyanis ennyi tagja van. A dobos Gerwin Eisenhauer, a zongorista Walter Lang és a bőgős Sven Faller a szóban forgó koncerten is úgy ját-szottak, hogy az „élő” elektronikát Marno Sütel kezelte, vagyis a hangszerek hangja technikai mo-duláción jutott el valós időben már a közönséghez is, nem csak a lemezhallgatókhoz. A trióban nincs kimondott vezető, a szerzőség eloszlik, és az akusztikai arányok hallatlanul precízen mozognak, annyira, hogy a lemez szinte kínálja magát high end teszteléshez. A német muzsikusok bemutat-kozó albuma 2006-ban jelent meg ugyancsak az Enjánál, akkor a Stereo Magazine azt írta, hogy a technót egyesítik a jazzel. Én inkább úgy fogal-maznék, hogy azt hozzák be a jazzbe, ami jó a technóban, és az azért nem olyan sok. Lehetne egyértelmű hatások után kutatni, a dobosnak minden megvan, drum and bass, hip-hop és a többi táncritmus, ami nélkül ma már nem lehet meg jazzdobos, a bőgős néha Palle Danielsson sound-ján szól, a zongorista pedig Lüdemannig bezárólag egy sor trendi német pianista erényeit sajátította el, a korai előzményektől, mint Bad Plus, most el-vonatkoztatva. Egyébként Lang és Faller önmaga is alterálja hangszerének hangját elektronikus effek-teken keresztül. Mindettől függetlenül a háromés-feles koncepció és a szerzemények változatosan szórakoztatóak – mai cucc ez teljesen. Telitalálat az is, hogy az amsterdami Bimhuis épületrészletei adják a lemezborító képeinek motívumait – a fel-vétel ugyanis az itt idén februárban adott koncer-tet örökíti meg. A Trio Elf lassan már végigturénzta a fél világot, Amerikában is komoly sikert értek el, ezért ideje volt, hogy ilyen meggyőző koncertfel-vételt hozzanak ki.

Zipernouszky Kornél

Enja – Varga
ENJ-9602 2

**NIGUN:
LEBEDIK**

Élő, élénk – ez a jiddis Lebedik szó jelentése ma-gyarul. Esetünkben: koncertfelvétel. A Nigun ne-gyedik lemeze az elsőhöz hasonlóan közönség előtt örökítette meg az azóta jelentősen átalakult csapat játékát. A helyszín a Budapest Jazz Club, az időpont 2012 májusa és novembere. Az alapí-tók közül Párniczky András (gitár) és Nagy Péter (bőgő) maradt a fedélzeten, kettősük Bede Péter (altszaxofon, klarinét) és Jeszenszky György (dob) csatlakozásával bővült kvartetté. Változott a zene is. A Nigun eredetileg a tradicionális zsidó zenét (klezmer, szefárd, szakrális) ötvözte jazz- és sza-bad improvizatív elemekkel. A Lebedik anyaga túl-nyomórészt (két magyar népdal kivételével) a zsi-dó liturgiában használatos, a pihenőnappal kap-csolatos dallamokat veszi alapul. Szóba jön a számmisztika is, leginkább a gyakori poliritmikával összefüggésben. Háttérét és indítatását tekintve ennek a zenének kétfajta megközelítése lehetsé-ges: egyfelől etnikai-vallási érintettséggel, másfelől absztrakt zenei szinten. Utóbbi (és jazz) néző-pontból úgy tűnik, a zenekar mélyebb dimenziók felé halad. A kiindulópont immár a (kortárs) jazz nyelvezete, amely témaként fordul a zsidó (és magyar) dallamkincshez. A kompozíciós elvek tu-datosabbá váltak (összetettebb struktúrák, pár-huzamos szólók), a kifejezőmód érettebb, benső-ségesebb, érzelmileg kifejezőbb lett. A két világ szintéziséből létrejött anyag világosan érzékelteti a vonatkozási pontokat, ugyanakkor egyetemes érvénnyel szólal meg. Párniczky dallamfejleszté-sei, improvizációi egy saját hangját megtalált mu-zsikus nagy ívű megnyilatkozásai, amelyekhez szervesen illeszkednek Bede Péternek a jazz és a népzene kiejtőmódjában egyaránt otthonos rög-tönzései.

Turi Gábor

Fidelio
FID CD 009

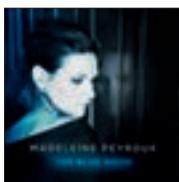

**GEORGE BENSON:
INSPIRATION**

● ● ● ● ○

Egy kortárs sztár főhajtása a jazztörténet egyik nagy alakja előtt – ez az Inspiration dióhéjban. Benson elsősorban énekesként, nem pedig gitárosként közelíti meg Nat King Cole számait, amihez tökéletes segítséget kap a The Henry Mancini Institute Orchestrától, illetve a zenekart irányító zongorista/arranzsőr Randy Waldmantól. Amerikában ma is van piaca az efféle romantikus, helyenként édeskes-melankolikus programoknak, amelyek egy, ha nem is boldogabb, de szabályosabb és átláthatóbb világot idéznek vissza mesteri hangszerelésekkel és előadással. Az azonban kétséges, mit mondhat egy ilyen érzelmes retró dalgyűjtemény azoknak, akiknek az Unforgettable típusú számok nem jelentenek többet fülbemászó jazzslágernél. Wynton Marsalis és Till Brönner egy-egy szép trombitaszólója se oldja fel a profi, de innen hallgatva korszerűtlen zene kérdőjeleit. *MJGy*

Concord – Universal
0577137

**MADELEINE
PEYROUX:
THE BLUE ROOM**

● ● ● ● ○

A kellemes hangú, főként Amerikában népszerű diva hatodik albumán sem hoz semmi meglepőt, bár ezúttal Vince Mendoza vezetésével vonósok is csatlakoznak a megszokott kísérethez. Előadásmódja inkább a pop, a country és a bluegrass zenei világát idézi fel, és erre rímél ez a korong is. Ms Peyroux már korábban is műsorára tűzte a régi és az újabb amerikai daloskönyvek jó néhány gyöngyszemét, sőt készített szerzői lemezt is. Most a Ray Charles előadásában fél évszázada világsiker aratott dalok kerültek terítékre, de éppen ez a probléma. Az I Can't Stop Loving You vagy a Born to Lose feldolgozásából hiányzik az a drámai erő, amely a Genius tolmácsolásában megrázta a világot. Egyébként a lemez kitűnő háttérzene lehet, jó szolgálatot tesz pl. hosszú utazásnál, de semmi több. Madeleine Peyroux aligha veszélyezteti Dianne Reeves vagy Cassandra Wilson hegemoniáját. *MÁ*

Emarcy – Universal
0602537242689

**TRILOK GURTU:
SPELLBOUND**

● ● ● ● ●

Bár Trilok Gurtu egy ideje túl nagy elánnal keresi hallgatósága kegyeit, az erre vonatkozó gyanú most hamar elillan. Hiteles az indíttatás: emléket állítani egykori zenészpartnere, mentora Don Cherry művészetének. Gazdag és mives a kidolgozás: Tulug Tirpan billentyűs és Jonathan Cuniado basszer alkotja alaptríójához különféle temperamentumú, stílusú, gyökerű trombitások csatlakoznak, hogy Gurtu személyre szabott szerzeményeit vagy jól ismert opusokat szólaltassanak meg. A world fusion mintaalbuma is lehetne a Spellbound a török Hasan Gözetlik, a norvég Nils Petter Molvær, az olasz Paolo Fresu, a német Matthias Schriefl és Matthias Höfs, a tunéziai Ibrahim Maalouf és az egy szem amerikai Ambrose Akinmusire felvonulatásával. Bizonyára Cherrynek is tetszenének a játékos-frappáns dallamok, az izes groove-ok és a jó értelemben vett multikulturalitás. *BB*

Moosic – Varga
M-1206

**H&G FACTORY:
PUTTIN' 2GETHER**

● ● ● ● ○

A bandanévből és a címből, no meg a borítófotó alapján is sejthető, hogy itt egy, a legmodernebb trendeket követő anyag született, méghozzá a hiphop, az R&B, a jazz, végül a soul elemeit fölhasználva, vegyítve. Az R&B-ből úgy lesz H&G, hogy a ritmust Hodek Dávid, a bluest, a harmóniakat és a szerzemények nagy részét pedig Tomas Gajlik zongorista, Rhodes-bűvölő szolgáltatja. Alaptag még Tamas Heilig basszer és Rahatmahatix effektmester, a vendégek közt pedig feltűnik a brit Soweto Kinch szaxofonos, rapper, Anita Soul és Király Linda énekesnők, illetve Gitano gitáron. H&G sok Robert Glasper és Chris Dave-et hallgatott, s ugyan új stílus nem teremtettek ihlető forrásaik nyomán, párijkukat ritkító és bőrszínüket meghatoló módon sajátították el a dög, a feszes lazaság, s nem kevésbé a virtuóz és stílushű hangszerkezelés és pontos együttjáték technikáit. *BB*

Gajlo Records
GR 2193-001-2

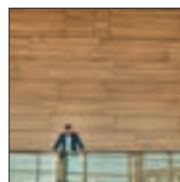

**SANTA DIVER
CD és DVD**

● ● ● ● ●

Sok kockázatot vállal a Santa Diver trió – mintha piros sipkában, teli puttonnyal a hátán ugrana fejest a mélyvízbe. A hegedű-basszusgitár-dob felállás számára közel nem olyan kitaposott az ösvény, mintha a szóló hangszer gitár vagy főleg zongora lenne, Kézdy Luca, Szesztay Dávid és Sárvári Kovács Zsolt viszont még azokba a kötelekbe sem kapaszkodik, amelyek már korábban kifeszítették. Végig az az érzésünk, hogy óriási szabadságfokkal játszanak, holott nagyon is kitaláltak a fordulópontok. Kötött groove-ból terem szabad improvizáció és viszont, sűrű szövetségből válik laza, aztán megint sűrű, amihez Luca néhol az elektronikát hívja segítségül. Sok-sok komoly játék. Mindenki kicsomagolhatja az ajándékát: mi képpel vagy anélkül közel hetven perc zenét kapunk (az élő lemezfelvétel a Szimpla kertben készült), a trió pedig ezt már megtette, amikor egymásra talált. *BB*

Narrator Records
NRR 132

**JÁVORI DÁVID:
MI PADRE**

● ● ● ● ○

A fiatal zenész, Jávori Dávid különös atmoszférájú, eklektikus albumot írt édesapja, a 2007-ben elhunyt legendás jazzdobos, Jávori Vilmos emlékére. A zenei gyökereket kutatva elsőként a magyar népdalt és a cigány folklórkinccset kell megemlítenünk, de markáns szerephez jut a „spanyol kapcsolat”, az ifjú Jávorinak a latin zene iránti vonzalma is. És természetesen a mainstream jazz, amelynek örökségét egy pillanatra sem akarja megtagadni. A közreműködők listája rendkívül gazdag: egy-egy szám erejéig nagyon sokan lerótták tiszteletüket Vili emléke előtt – még olyan színész-egyéniségek is, mint Eszenyi Enikő vagy Bodrogi Gyula. Jávori Dávid a tucatnyi kompozícióba legalább öt lemezre való ötletet sürített bele, így érdeklődéssel várjuk, hogy e tribute-album után merre halad tovább alkotói pályáján. A lemezbemutatót október 24-én tartják a Műpában. *ReA*

Szerzői kiadás